

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“
Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioveana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“,
„Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănișterul“, „Hașegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Lucea-
fêrul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“,
„Poporul“, „Racoțana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinelă“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“,
„Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 27 Iunie 1903.

Nr. 26.

Chestiunea controlului la bănci.

Chestiunea unui control permanent la institutele de bani preocupă presa specialistă financiară din țară. Sulevată această temă și în coloanele „Revistei Economice“, cred că pentru judecarea cât mai exactă a tesei, părerile isvorite din experiențele praxeii sunt cele mai bune premise pentru concluziuni corecte asupra chestiunii.

Din acest punct de privire, vederile expuse în Nr. 16 al „Revistei Economice“ prin dl C. Popp, cred că vor fi găsit pe deplin consensul tuturor acelor, cari timp mai îndelungat au experiat mersul afacerilor interne la vre-o instituție financiară. Ca directorii băncilor să poată exercia un control permanent al aparatului tehnic la banca, pe care o conduc, este fizice imposibil. Directorul unei bănci are cu totul alt cerc de activitate în cadrul instituției, ce o conduce, decât să poată exercia un control tehnic exact în toate detaliile sale. Directorul conduce mersul afacerilor pe baza informațiilor și situațiilor, respective extraselor, ce în fie-care moment le poate cere dela funcționarii sei de resorturi. Când i-se prezintă aceste date, directorul, natural, va trebui pe baza raportului de încredere absolută între sine și funcționar, să admită datele ce i-se ofer ca absolut nerăsturnabile, căci altfel toate concluziunile și referadele sale față de direcțiune vor fi basate pe presupțiuni false și deciziunile aduse vor fi necorecte, fără ca nici directorul, nici direcțiunea să poarte vre-o vină la aceasta.

S'ar pute obiectiona, că deoarece-ce comptabilitatea unei bănci este controlul tehnic al operațiunilor întreprinderii, este superfluă o altă revisie și că situațiile prezentate directorului din partea comptabilității sunt destulă garanție pentru exactitate. Comptabilitatea în cas normal, după părerea mea, exerciază în prima linie numai controlul *contărilor* și eventual în a doua linie controlul transacțiunilor ca atari. Ea nu poate fi făcută

responsabilă d. ex. pentru licuidarea greșită a unei transacțiuni, ci comptabilitatea înregistrează transacțiunea așa fel după cum i-se prezintă în documentul de licuidare, lipsindu-i timpul necesar pentru a exercia un control *din criteriu* al transacțiunii ajunse la contare.

Fie-care transacțiune săvârșită la o bancă poate fi controlată exact numai ab origine, iar acest control nu se poate executa prin nici una din secțiunile, cari până acum se află în praxă la băncile noastre mai mari.

De aceea vedem că există la institutele mari financiare o secție de sine, secția controlului, introdusă ca un esențial din întreg organismul instituției. Această secție, ca cea mai importantă pentru mecanismul băncii, va pute fi provădută în agendele sale însă numai de organe, cari au lucrat în toate despărțimintele întreprinderii cu pricepere și temeinicie. Dacă un director de bancă și-a luat osteneala a se supune la o astfel de muncă timp mai îndelungat, atunci de sigur va fi în stare să și exercieze singur un control, care este mai pre sus de ori-ce scrupul. Acestui supliciu însă credem, că arareori se va supune vre-un director de bancă și poate ca această funcție să o facă atunci, când o afacere este în primele ei faze de existență, până ce transacțiunile nu au luat o astfel de extensiune, care să facă de tot dificilă o asemenea operațiune. În cazul din urmă exercierea unui control *permanent*, — și acesta ne preocupă, — fie din partea directorului, fie din partea altui funcționar superior este imposibilă fără instituirea de organe specialiste menite exclusiv pentru îndeplinirea acestei funcțiuni.

Din experiențele triste recente, la unele bănci din Germania, Austria și Ungaria, s'a putut vedé, că cursul malversațiunilor și incorectităților comise nu s'a putut împedea ani dearindul prin un pretins control exerciat pe base de regulamente și dispoziții din partea organelor puse în fruntea institutului.

Când abuserile nu s'au mai putut ascunde, s'a constatat simplu *casurile* și s'au căutat *remediile*, iar perderile au trebuit să fie suportate, după împregiurări, cu mai multă sau mai puțină forță, după cum banca dispunea de rezerve mai mari ori mai mici.

Sulevarea chestiunii controlului permanent la băncile noastre este incontestabil de cea mai mare actualitate, și va fi la tot cazul mai consult a tracta chestiunea aceasta de pe acum ca *profilaxă*, decât a aștepta un timp când va trebui tractată — poate — ca *remediu*.

E. Borcia.

Agendele de control la instituttele de bani.

— O rectificare. —

Di Dr. Nic. Vecerdea, dirigentul filialei „Albina“ din Brașov, ne trimite o scrisoare, pe care — la dorința expresă a numitului Domn — o publicăm fără ori-ce modificare, însă cu rezerva de a o însoți cu câte-va observări.

Di Dr. Vecerdea scrie:

„In numărul 15 al acestei Reviste am anunțat apropiata apariție a unei cărți, pe care tocmai o scrie dl Kormos A. despre controlul permanent la instituttele de bani. In acest anunț m'am pronunțat, la cererea dlui Kormos, și asupra instituirii acelor organe speciale, cari ar fi chemate, după planul dlui Kormos, ca să exerciteze acest control permanent. In acest scop am clasificat instituttele de bani in mai mari și mai mici, spunând clar cari sunt unele și cari sunt altele. La cele mai mari am admis *necondiționat* instituirea contemplatelor organe speciale, iar relativ la cele mai mici am ținut că instituirea acelor organe speciale *deocamdată* nu este de lipsă.

Amânarea aceasta parțială o am motivat. In urma observărilor făcute față de părerea mea in acest prețuit organ, este de lipsă, ca să repet aceste motive. Ele sunt: dezvoltarea și perfecționarea organismului institutelor de bani, prin urmare și instituirea unor organe nouă, să se facă treptat, după trebuință și puțință; in asemenea cazuri să se țină cont de principiile despre divisiunea rațională a muncii și despre separarea practică a agendelor de manipulație de agendele de control. Am accentuat că precisarea unui potrivit cerc de activitate pe sama acestor organe speciale precum și stabilirea unui *sănătos raport organic* deoparte intre acestea și de altă parte intre actualele organe de executivă încredințate și cu agende de control, precum sunt d. e. directorii executivi, ar fi un lucru foarte greu. Se înțelege dela sine că am avut in vedere dispozițiile pozitive ale legii comerciale din 1875 și autonomia creată și garantată prin această lege pe sama institutelor de bani, autonomie a cărei ființă și margini le-am fost precizat eu destul de amănunțit încă in numerii 29 și 32 din 1901 ai acestei Reviste. In fine am tras atențiunea și asupra considerabilelor spese, cari ar fi împreunate cu instituirea acestor organe speciale, afirmând că și acestea ar fi o serioasă pedecă pentru multe instituttele mai mici.

Țin să constat și faptul, că aceasta părere a mea a fost adresată dlui Kormos A. cu scopul declarat, ca să aibă cunoștință de ea la scrierea cărții sale, carte care nici până acum n'a apărut încă. Desbaterea ei in publicitate era și este din acest motiv cam fără vreme.

Cu toate acestea dl Constantin Popp, funcționar al institutului „Albina“, s'a aflat indemnă ca deja in numărul proxim al „R. E.“ in numărul 16 din 18 Aprile a. c. să ia poziție față de părerea mea. Articolul meu din numărul 15 și al dlui C. Popp din

numărul 16 al „R. E.“ au fost reproduși in revista „Magyar Pénzügy“ din Budapesta. După dl Popp s'a mai pronunțat in chestie și un domn cu numele Melchior Hirsch, ajutor-contabil la institutul de bani: „Kővárvidékitakarékpenztár részvénytársaság“ din Șomeuta mare, o bancă de provincă cu capital social de K 80,000, din care a realizat in a. 1901 un profit net de K 14,513. Expunerile dlui Hirsch au fost reproduse in numărul 24 din a. c. al „R. E.“ in părerea unui al treilea domn, al cărui nume încă nu il știu. Domnii aceștia se întregesc unii pe alții *in crescendo!*

Să vedem ce țin și cum țin ei!

Di C. Popp reproduce părerea mea fără să amintească că, încât e vorba de instituttele mai mari, și eu sunt *necondiționat* pentru introducerea novelor organe speciale, iar din părerea referitoare la instituttele mai mici omite adverbul „deocamdată“, cu toate că eu l'am întrebuințat de două ori, anume in alineatul 15 și 18 al articolului meu, și aducându-l in nex causal cu motivele mele de amânare, l'am accentuat indeosebi. In loc de o reproducere exactă a părerii mele anticipează declarația categorică a sa că părerea sa asupra acestei chestii ar fi „... cu totul opusă părerii mele“.

Părerea dlui C. Popp însă este numai atâta ca novele organe speciale de control să se introducă și la instituttele mai mici. Timpul in care ar fi să se efectuiască aceasta introducere, nu il spune. Și, fiind părerea dânsului „cu totul opusă“ ar fi fost indispensabil ca să se pronunță și asupra timpului. In lipsa acestui timp constat că *principial și in fondul chestiei nu este nici o deosebire între părerea mea și între a dlui C. Popp.*

Am luat și iau act că dl C. Popp a declarat că nu intenționează provocarea unei polemii intre mine și dânsul. Il cred. Nici n'ar fi fost potrivit ca tocmai dânsul, un coleg al meu dela același institut, să inițieze, plane fără vreme, o polemie față de mine, deși eu, fiind un aderent necondiționat al principiului, ca părerile și convingerile să se exprime liber și sub ori-ce împrejurări, n'ași fi putut avea nimica in contra. Totul s'ar fi redus la o chestie individuală de tact și de bun simț al dlui C. Popp.

Cu toate acestea dl C. Popp, mi-a făcut o nedreptate, căci *reproducând defectuos* părerea mea — după cum am arătat mai sus — m'a prezentat in „R. E.“, ca fiind un *contrar principial* al instituirii novelor organe speciale de control, *ceea-ce eu n'am fost și țin ca să se știe că nu sunt.* Contra acestui efect nemeritat protestez și aștept că dl C. Popp să-și recunoască greșala de a fi reprodus defectuos părerea mea.

Așa să are lucrul in merit. Di C. Popp, și soții sei, dl Hirsch și anonimul din numărul 24 al „R. E.“ afirmă și susțin spre motivarea părerii dlui C. Popp, astfel de împrejurări și astfel de afirmative referințe de pe la bănci, cari, cel puțin cu privire la băncile românesce, nu sunt adevărate și cari, prin urmare nu pot rămânea necombătute și nedesarmate. Eu, care am dat ansă la publicarea aceloră, mă simt nu numai îndreptățit, ci și îndatorat ca să le combat și desarmez.

Di C. Popp afirmă că: la băncile românesce s'ar simți necesitatea introducerii controlului permanent prin instituirea contemplatelor organe speciale „mai mult ca oriunde“; că controlul permanent dela acestea bănci, cu puține excepțiuni, ar fi „... aproape nul“ și că la „Leipziger Bank“ și la „Bau- und Boden-Credit-Bank“ din Șopron s'ar fi comis celebrele defraudări „... chiar din partea directorilor executivi“ dela acestea bănci.

Dl M. Hirsch susține despre directorul executiv respective despre directorii executivi, că ar convoca direcțiunea la ședințe când vreau ei și că i-ar prezenta spre deliberare numai acelea obiecte, cari vreau ei; că ar fi o naivitate a crede că directorii executivi ar executa conclusele direcțiunii așa după-cum sună acelea etc. etc.

Dl anonim din numărul 24 al „R. E.“ acceptează *en bloc* aserțiunile dlui M. Hirsch, ca să „demonstreze“ cu ele necesitatea de a se institui un organ de control lângă directorul executiv. Acest domn mai spune că, după părerea sa individuală, organele speciale de control permanent (fie un despărțământ sau fie și numai un singur funcționar) ar trebui să fie absolut de sine stătătoare, independente, atât de directorul executiv cât și de direcțiune și de comitetul de supraveghiere. Ele să fie alese și destituite direct din adunarea generală și să fie numai acesteia responsabile.

Acestea și altele de asemenea natură sunt motivele, pe cari le aduce dl C. Popp și consoții săi ca să dovedească un lucru, pe care principial nici nu l'a combătut nimenea. Dacă le privim mai de aproape aflăm, că nu corespund stărilor reale de pe la băncile românesce și că afară de aceea mai sunt îndreptate cu o vedită tendențiositate contra unui organ de mare însemnătate în fondarea, conservarea și dezvoltarea băncilor românesce; anume contra directorilor executivi! Acesta este un fapt evident la prima privire din expunerile citate.

Țin ca față de acestea motive și acest fel de motivare să constat și releviez următoarele:

Cine cunoaște numai încâtva referințele reale ale băncilor românesce s'a convins și scie, că la acestea bănci este mai mare soliditatea, ordinea și prin urmare și controlul intern și extern, ca la alte bănci din patrie. Acest fapt l'au constat și recunoscut adeseori factori cel puțin tot atât de competenți ca dl C. Popp, dar mai străini de băncile românesce ca dânsul. Dl Szabó Endre, esmisul specialist al revistei „Magyar Pénzügy“ raportând despre experiențele făcute în esmisiunea sa constată în numărul 20 al acelei Reviste din a. e., că la băncile din provincă mai ales la cele săsesce și românesce nu este controlul intern atât de neglijat cum cred unii oameni neorientați și face însemnata enunțaiune, că la acestea bănci nici nu este nici o necesitate de control din partea statului!

Aceasta nu însemnează, că nu ar fi necesară reformarea controlului intern, dar atâta de sigur însemnează, că necesitatea aceasta nu trebuie dovedită trăgând clopotul într'o dungă și alărmând lumea neorientată, când nicăiri nu arde!

Invinuirea îndreptată special numai în contra directorilor executivi încă este nu numai neintemeiată dar totodată și tendențioasă. Este neintemeiată pentru-că este fapt cunoscut și recunoscut de toți Românii de bine din aceasta patrie, că fondarea, consolidarea, conservarea și dezvoltarea sănătoasă a celor mai mari și a celor mai multe bănci românesce se datorează în prima linie, dacă nu chiar exclusiv, tocmai acestor directori executivi, dintre cari unii au încetat din viață plini de merite recunoscute, alții se află în etate înaintată, dar cinstiți și respectați de toată lumea românească mai ales pentru onestitatea și meritele câștigate în aceasta calitate a lor.

Tendențiositatea acestei invinuiri foarte apropiată de calumnie este evidentă din afirmarea, că la „Leipzigiger Bank“ și la banca din Șopron ar fi comis celebre defraudări numai directorii executivi dela acelea institute, pe când din cercetările și din procesele făcute știut și constatat este, că chiar și acești miserabili

directori executivi numai în conțelegere cu contabilii și cassarii etc. dela acelea bănci au comis și au putut peste tot să comită defraudările. Eu încă m'am provocat la acestea celebre defraudări, ca la un fel de memento, dar nu am invinuit anume pe o clasă specială, pe primii funcționari de bancă, cum o face dl C. Popp și mai ales colegul său M. Hirsch, cari la celebra defraudare dela „Länderbank“ nici n'a voit să se mai provoace, de bună samă din motivul, că dl Jellinek, celebrul defraudant de acolo, din întemplantare nu era director executiv!

Este adevărat că dl C. Popp nu este așa teribil, ca dl M. Hirsch, după care directorul executiv dela institutul unde se află dl M. Hirsch ar trebui să fie cel puțin un Schladerer II. Dl C. Popp este mai moderat în temperament, dar signalul dânsul l'a dat pentru astfel de motivări și acum se poate convinge din experiență proprie de marele adevăr din sentința: „Das ist der Fluch der bösen That, dass sie fortzeugend immer Böses muss gebären“.

Pe dl anonim din numărul 24 al „R. E.“ îl fac atent la dispozițiunile pozitive ale actualei legi comerciale din 1875, cu adausul, că „părerile individuale“ ale lui nu se pot realiza în cadrul acestei legi. Legea comercială nu prevede afară de direcțiune și de comitetul de supraveghiere alte organe permanente pentru conducerea respective controlarea permanentă ale băncilor. §-l 193 din legea comercială tractează numai despre organe extraordinare și despre agende singuratice. Dacă a ținut cont de acestea dispoziții pozitive când și-a publicat vederile, apoi realizarea reformării controlului dorită de noi toți este cu mult mai nesigură și mai îndepărtată decât crede dânsul, pentru-că este condiționată și legată de o revisiune respective întregire a legii în acest sens. Iar o astfel de revisiune nu atârnă dela noi și nici nu se va face în înțelesul dorit de noi, dacă chiar s'ar face. Dacă n'a ținut cont de acestea dispoziții pozitive, apoi părererile sale nu merită nici o atențiune și nici n'ar fi avut loc în coloanele acestei Reviste.

Eu am stat și stau pe basa creată de actuala lege comercială și anume între marginile autonomiei garantate pe sama băncilor prin aceasta lege. Țin și doresc ca toate reformele, prin urmare și reformarea controlului extern și intern dela băncile noastre să se facă numai între marginile acestei autonomii până acum singura basă pozitivă și sigură. O revisiune a actualei legi comerciale nu numai că nu este din acest punct de vedere necesară, ci între împrejurările actuale nici nu ar trebui peste tot ca să o dorim și să o solicităm chiar noi.

Cred că mi-a succes ca să restabilesc starea reală a lucrului astfel, ca atât dl C. Popp, cât și colegii săi, cunoscuți și anonimi, vrând-nevrând, să primească convingerea, că nu era absolut nici o nevoie ca să apere cauza față de părerea mea. Vor trebui să primească atât ei, cât și toți amicii causei, convingerea, că părerea mea a fost și este tot atât de liberală ca a lor, cu deosebirea însă, că reformarea dorită a controlului, numai sub condițiile reale indicate de mine se poate realiza în mod natural, corespunzător intereselor noastre, sigur și în timp cu mult mai scurt decât cred, poate inconștient, dl C. Popp și soții săi“.

Până aci Dl Dr. Vecerdea.

Expunerile D-Sale, în parte nu le putem lăsa fără observare, — nu numai pentru-că tonul cam agitat al scrisorii nu ni-se pare în destul justificat față cu un articol atât de calm și obiectiv cum a fost al Dlui

C. Popp, ci și din cauză că prin invinuirile ce se fac Dlui Popp, pe nedrept, suntem — deși indirect — apostrofați și noi, cari am publicat articolul Dlui Popp la loc de frunte și fără comentariu, și astfel ne-am identificat cu vederile sale.

Înainte de toate trebuie să lămurim obiectul discuțiunii, care nu este remarcat cu destulă precizie în scrisoarea Dlui Dr. Vecerdea. Eată de ce e vorba:

În Nr. 15 al acestei reviste am publicat un articol al Dlui Dr. Vecerdea, în care D-Sa anunță aparițiunea unei publicațiuni proiectate de Dl Alfred Kormos asupra chestiunii controlului permanent la institutele de bani. Arătând că Dl Kormos, în partea dintâi a acestei publicațiuni, are de gând să expună „necesitatea inevitabilă de a institui un despărțământ (la institutele mai mici un funcționar) de control și să specifice agendele acestora“, — declară că „nu consimte cu partea primă a cărții Dlui Kormos“ și că „în special pentru institutele noastre de bani nu află deocamdată nici necesară dar nici consultă introducerea noului organ de control permanent“, și-și motivează această părere cu aceea, că controlul permanent ca atare *există și se exerciază prin directorii executivi*; crede deci că la institutele mai mici (și sub acestea Dl Dr. Vecerdea înțelege *toate băncile din provincie*) deocamdată „nu este nici o lipsă de a se institui funcționari speciali, plane despărțăminte speciale, pentru control“. Acesta este tenorul articolului Dlui Dr. Vecerdea.

Față cu aceste vederi Dl C. Popp a expus în Nr. proxim (16) al acestei reviste, părerea că controlul exerciat prin directorii executivi este insuficient, și anume din două motive principale.

Antâiu pentru-că un control serios reclamă cunoștințe de specialitate, iar directorii executivi ai băncilor noastre, în cea mai mare parte, nu sunt specialiști în afaceri de bancă și de contabilitate, și conducerea băncii formează pentru dinșii numai o ocupațiune secundară. *Acest motiv este un adevăr notoric, pe care nimănui nu-l poate trage la îndoială.*

Al *doilea* motiv al Dlui Popp a fost, că chiar și înșiși directorii executivi trebuiesc controlați, pentru-că — după cum se știe din praxa băncilor din țară și străinătate — cele mai multe malversațiuni făcute în urma lipsei de control, — au fost săvârșite de directorii executivi. Acest motiv de asemenea este notoric.

Aceste vederi Dl Popp le a expus în articolul său într-o formă strict obiectivă și cu o deosebită delicateță față de Dl Dr. Vecerdea.

Amândouă aceste articole. — între cari credem că se manifestă și o anumită divergență *principală* de vederi, — au fost reproduse și în „Magy. Pénzügy“, unde s'a publicat apoi ulterior și un articol al unui anumit Domn M. Hirsch, care se pune hotărât pe baza vederilor exprimate de Dl Popp, și le motivează cu o nouă serie de argumente. Acest articol al Dlui Hirsch l'am reprodus apoi și noi în Nr. 24 al „Rev. Economice“.

Acesta este substratul discuțiunii, la care revine acum Dl Dr. Vecerdea.

Și este bine, că a revenit la ea, pentru-că chestiunea este de vitală importanță pentru toate băncile, și merită a fi tractată din toate punctele de vedere. Nu vedem însă în cele premerse nici un motiv de supărare pentru Dl Dr. Vecerdea, și astfel nu putem înțelege animositatea, cu care D-sa răspunde acum — după 10 săptămâni la articolul Dlui Popp, invinuindu-l între altele chiar și de o *vedită* „tendentiositate apropiată de calumnie“ în contra directorilor executivi, și de păcatul că ar fi alarmat lumea în contra băncilor noastre.

Trbuie să constatăm. — chiar și pentru justificarea noastră proprie, — că în articolul Dlui Popp nu se află *nimic* din toate aceste. Dacă cuprinsul lui ar fi admis o asemenea interpretare, de sigur nu l'am fi publicat în Revista noastră fără ori-ce observare.

Dl Popp constată numai adevăruri notorice, recunoscute de însa-și Conferința Directorilor Băncilor românești, care chiar în vederea împrejurării că la institutele noastre de bani, controlul intern permanent este — vorba Dlui Popp — „aproape nul“, a luat încă înaintea altor bănci străine, hotăriri speciale pentru delăturarea acestui inconvenient, și s'a declarat chiar din acest punct de vedere între altele și pentru instituirea revisorilor specialiști.

A constata un neajuns al organizațiunii noastre financiare și a căuta sanarea lui, nu înseamnă încă „a trage clopotul într-o dungă“, pentru-că atunci toată lucrarea acestei reviste nu ar avea nici un înțeles.

Regretăm deci că Dl Dr. Vecerdea nu s'a mulțumit să constate numai, că articolul său a fost rău înțeles, că între vederile sale și ale Dlui Popp nu există nici o deosebire principială, și că s'a declarat contra instituirii organelor speciale de control numai din considerațiuni de practicabilitate, iar nu pentru-că le ar afla de prisos.

Chestiunea aflării modalităților practice pentru instituirea organelor de control permanent intru adevăr este preste măsură dificilă și chiar în vederea acestor greutăți a cerut D. Kormos încă înainte de ce s'ar apuca de tipărirea cărții sale, părerea tuturor celor competenți în cauză. Credem și noi, că chestiunea merită atențiunea specialiștilor și vom pune cu plăcere la dispoziție coloanele noastre pentru discutarea ei. În deosebi ne-am bucura dacă atât Dl Dr. Vecerdea cât și Dl C. Popp ar usa cât mai des de această învitate.

În fine o mică deslușire. Dl Dr. Vecerdea vorbește mai de multe ori de un „Anonim“. Ținem a constata, că acesta *nu există*. Cele cuprinse în articolul nostru din Nr. 24 (cu excepțiunea introducerii care nu intră în meritul chestiunii) sunt până la fine părerile Dlui Hirsch, reproduse din „Magyar Pénzügy“.

Redacțiunea.

Proiectul de lege despre colonizarea și parcelarea bunurilor.

Fostul ministru de agricultură a publicat în zilele acestea noul proiect de lege referitor la colonizarea și parcelarea bunurilor. Proiectul de lege se ocupă atât cu colonizarea privată, cât și cu cea de stat și intenționează fondarea de comune, de sate și de catune de coloniști și crearea de colonii de muncitori agricoli. Comună de coloniști se numește aceea, care s'a fondat cu scopul de a întemeia o nouă comună independentă și la care locurile de ocupat se compun din realități intravilane în legătură cu realități extravilane. Sat de coloniști va fi acela, în care intravilanele nu vor sta în legătură cu extravilanele. Cătuș este acela, la care intravilanele stau în proprietatea extravilană. Cel-ce voiesce să fondeze o comună de coloniști acela este obligat a da comunei gratuit intravilanele de lipsă pentru biserică, pentru zidurile publice, pentru preot, pentru notar, pentru asil, pentru strade și drumuri și cel mult a 20-a parte a teritoriului destinat la colonizare pentru scopuri comunale, bisericesti și de educațiune.

Parcelatele singuraticilor coloniști pot fi de mărime diferită, dar trebuie să fie cel puțin atât de mari încât să asigure existența unei familii. Natura de drept a colonizării durează 50 ani și posesorul este a se considera ca colonist. Contractele de colonizare trebuie să se facă totdeauna în scris și trebuie aprobate din partea autorităților de colonizare. Coloniști pot fi numai supuși ungari. Intre colonisatori și coloniști nu este permis să existe nici un obligament de reciprocitate și coloniștilor nu le este permis a lua garanție unul pentru altul, precum nu pot fi obligați a cumpăra ceva dela colonisator. Indată-ce colonistul a plătit, după mărime, 10—25% din prețul de cumpărare al unei parcele, autoritățile de colonizare vor interveni din oficiu la autoritățile de carte funduară pentru înscrierea dreptului de proprietate al colonistului în cartea funduară. Fără concesiunea autorităților de colonizare colonistul nu-și poate însărcina parcela cu ipotecă sau altă povară reală, precum nu poate transmite parcela asupra altuia. Sub anumite condițiuni colonisatorul este îndreptățit a răscumpăra parcela vindută; iar erarulul îi este rezervat dreptul de a cumpăra colonia. Privații pot face colonizări numai cu învoirea autorităților, concesiune se dă numai supușilor ungari și numai sub anumite condițiuni. Coloniile mici și mijlocii sunt scutite de contribuțiune fonciară timp de 10 ani; asemenea pot fi scutite în parte ori de tot și contractele de colonizare de timbre și competențe. Cu ocaziunea primei ocupațiuni li-se pot face coloniștilor favoruri la spesele de călătorie și transport.

Colonizările statului sunt tractate într'un capitol separat, iar un alt capitol se ocupă cu parcelarea domeniilor.

Proiectul de lege prevede mai departe crearea unui fond de colonizare de K 80 milioane, autorizându-se ministrul de finanțe a pune suma aceasta la dispozițiunea ministrului de agricultură în curs de 10 ani în rate corăspunzătoare. Sumele recerute se vor câștiga prin emisiunea unei rente de aur. Din capitalul de K 80 mil. ministrul de agricultură va face cumpărări de moși pentru scopuri de colonizare; va acorda, la colonizări particulare, împrumuturi cu interese, iar coloniștilor statului împrumuturi pentru investițiuni.

Pentru promovarea colonizărilor guvernul este autorizat a expropria moșiile comunelor, iar aceloră, cari în locul moșiilor, vindute statului, acuiră păduri guvernul le poate erta toate timbrele și competențele. Posesorii de fidei-comisuri își pot vinde realitățile pentru scopuri de colonizare.

Chestiunea colonizărilor și parcelărilor va sta sub suprema inspecțiune a ministrului de agricultură și se vor organiza în toată țara comissariate de colonizare. Ministrul de agricultură va pute organiza în fie-care comitat un consiliu de organizare, compus din 12 membri, sub presiul comitetului suprem. Pentru promovarea permanentă a afacerilor de colonizare se va institui sub presiul ministrului de agricultură un senat regnicolar de colonizare, compus din 24 membri, numiți de Maiestatea Sa.

JURISDICȚIUNE.

Dreptul de vot al femeilor acționare. O deciziune interesantă a adus în zilele acestea supremul for judecătoresc din Germania, cu privire la o chestiune mult discutată a dreptului acționar. Anume *pot avé femeile acționare vot în adunarea generală ori nu?* Este de mirat, că în privința aceasta mai există vr'o dubietate; cel-ce ca *proprietar* și-a investit banii într'un lucru oare-care, acela, fie femeie, fie bărbat trebuie să aibă la tot casul dreptul de a-și spune cuvântul în toate afacerile relative la acest lucru. Dar usul general de a considera femeia ca o ființă inferioară, a dus lucrurile în cele din urmă acolo, că diferitele societăți au denegat femeilor dreptul de vot prin statute. Un astfel de cas s'a întâmplat nu de mult la o întreprindere din Hamburg, statutele căreia enunță, că femeile acționare nu pot exercia în persoană dreptul de vot în adunarea generală, ci trebuie să fie reprezentate prin alți acționari. Voind o acționară să ia poziție *contra* licuidării intenționate a unei societăți, n'a aflat nici un acționar, care să o represinte. Neputându-și astfel exercia dreptul de vot, a atăcat decisiunile adunării generale prin proces. Judecătorii de instanța primă și a doua au respins pira, dar judecătoria imperială (Reichsgericht), cel mai înalt for judecătoresc din Germania, a'nimicit sentința forurilor inferioare, *declarând decisiunile adunării generale de nule*, căci conform legii *femeia acționară are tocmai același drept de vot ca și bărbatul*. Legea comercială nu conține nici o dispozițiune contrară acestei păreri.

Decisiunea aceasta pe cât de justă, pe atât de importantă, merită a fi în special relevată.

La unele societăți pe acțiuni din Ungaria încă este limitat dreptul de vot al femeilor, deși limitarea aceasta n'are nici o basă legală.

AFACERI DE DARE.

Competința de timbru a registrelor. Registrele unei societăți pe acțiuni desființate le poate folosi o altă societate pe acțiuni pentru introducerea continuativă a operațiunilor sale proprii, numai timbrându-le din nou; pentru-că în sensul § 89 al legilor de timbre, punct c) competență de timbru au să o plătească acele partide, despre afacerile cărora se poartă registrele respective; iar societatea pe acțiuni desființată, atunci când și-a timbrat registrele, a satisfăcut dispozițiunile legii numai cu privire la registrele proprii. Dacă acum o altă societate pe acțiuni voiesce să fo-

losească registrele societății desființate pentru introducerea continuativă a afacerilor sale proprii, atunci ea este obligată a plăti din nou competența de timbru prescrisă.

(Ord. min. de finanțe Nr. 45,691/894).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 25 Iunie 1903.

Abundența de numărare a pieței engleze semnalată și de noi în numărul precedent al Revistei a adus cu sine o nouă reducere a etalonului la banca engleză dela $3\frac{1}{2}$ la 3 procente și astfel banca engleză a luat iarăși rolul conducător pe piața internațională de bani, care l'a avut aproape trei ani banca imperială germană. Dar să nu se creadă, că banca engleză escomptează tot materialul, ce i-se presintă cu etalonul oficios, pentru-că în Anglia banca de emisiune nu este obligată a pune la dispozițiunea pieței sume mai mari cu acest procent; ci de câte-ori piața face pretensiuni mai însemnate la bancă, aceasta fixează un procent special, de regulă mai urcat decât cel oficios.

În Germania predomină piața financiară un curent tocmai contrar celui din Londra, aci se vorbește deja de o nouă urcare a etalonului, care acum e $4\frac{0}{10}$. Dacă se întâmplă această urcare, atunci rata celor 2 bănci de emisiune diferă cu $1\frac{1}{2}\frac{0}{10}$.

Piața internă stă sub influința cererilor de ultimo, și a fermității, ce se stabilește tot mai mult în Germania. Până acum însă cererile n'au luat dimensiuni mari și se crede că nici nu se vor face pretensiuni extraordinare la finea acestei luni. Discontul privat în Viena a ajuns la $3\frac{1}{4}\frac{0}{10}$ iar cambiile de portfel se pot plasa dela $3\frac{3}{4}\frac{0}{10}$ în sus.

COMERCIU.

Ameliorarea bilanțului comerc. al Austro-Ungariei. Departamentul statistic al ministerului de comerț austriac a publicat datele referitoare la comerțul extern al teritoriului vamal austro-ungar în luna Maiu a. c. Conform acestor date *importul* pro Maiu (exclusiv comerțul cu metale nobile) a fost de K 158.6 milioane (— K 0.4 milioane față de luna Maiu a an. 1902) și *exportul* a fost de K 173.4 mil. (+ K 17.3 mil.), rezultă deci pentru această lună un *activ* al bilanțului comercial de K 14.8 mil. față de un *pasiv* de K 2.9 mil. în an. precedent.

Importul pe timpul dela 1 Ian. până inclusive Maiu a. c. (exclusiv comerțul cu metale nobile) se cifrează cu K 786.0 mil. (+ 58.4 mil.) și *exportul* cu K 821.7 mil. (+ 68.9 mil.), de aici rezultă un *activ* al bilanțului comercial de K 35.7 mil. față de *activul* de K 25.2 în an. trecut. *Cuantitatea* se cifrează în lunile numite la import cu 41.1 milioane măși metriche iar la export cu 72.3 mil. măși metriche; s'a exportat deci cu 31.2 mil. măși metriche mai mult decât s'a importat.

Convențiunile tarifare ale României cu Austro-Ungaria și Germania. Discutând asupra acestei chestiuni, „Creditul“ dovedește cu cifre că Austro-Ungaria și Germania, cari și transportă mărfurile în România pe căile ferate, sunt mult mai favorizate de cât țările, cari nu pot să-și trimeată mărfurile de cât pe calea maritimă. „Această politică tarifară — scrie „Creditul“ — nu-și are rațiunea de a mai fi prelungită, cu atât mai mult cu cât ambele state de mai sus și-au propus cu tot dinadinsul să ne

isgonească cerealele noastre de pe piețele lor. Nouile tarife vamale ce au alcătuit sunt prohibitive pentru aceste produse. Nu ne vom pute apăra cu succes în contra acestei tendințe de cât numai dacă, pe lângă un tarif vamal ridicat pentru produsele industriale din Germania și Austro-Ungaria vom schimba și politica noastră de transporturi în sensul să acordăm avantajii la import țărilor cari își trimit la noi mărfurile pe apă: Anglia, Belgia și Olanda și cari în același timp nu fac dificultăți la import produselor noastre agricole. Pentru a se ajunge la un asemenea rezultat direcțiunea C. F. R. trebuie să reducă costul transportului dela porturile maritime către interiorul țării așa încât să anihileze avantajii acordate sub acest raport celor două state...”

*

Congresul V al camerelor de comerț din România a avut loc la 6 și 7 Iunie n. în Brăila, asistând ministrul comerțului dl *D. Stoicescu*, dl *Băicoianu*, secretar general al ministerului de domenii și dl *Alimănișteanu*, directorul comerțului și industriei, cari au urmărit cu cea mai mare atențiune lucrările congresului.

Hotărârile luate în chestiunea *invățământului comercial superior* sunt următoarele:

Congresul este de părere să se înființeze:

a) școli comerciale de gradul I în toate capitalele de județe;

b) școli de gradul II în cele 10 reședințe ale circumscripțiilor camerelor de comerț;

c) cursuri speciale universitare pe lângă facultatea de științe în urma cărora absolvenții să poată obține un titlu academic;

d) să se garanteze pe cât se poate mai mult specializarea cursurilor în școlile existente.

Să se trimită cât mai mulți tineri pentru a se specializa în practica comercială în străinătate la case din centre comerciale.

Școlile să fie trecute sub administrațiunea ministerului de comerț.

În chestia *modificării legii asupra înscrierii firmelor*, s'a luat rezoluțiunea, ca nimeni să nu poată face negoț fără a avea firma înscrisă și ca deodată cu cererea de înscriere să se declare capitalul cu care începe comerțul, din ce se compune acel capital, dacă e al său, împrumutat sau zestre și sarcinile de cari se găsește împovărat.

În chestia *modificării legii pentru încurajarea industriei naționale* congresul exprimă opiniunea că protecțiunea cea mai sănătoasă de acordat industriei, este aceea a stabilității în mod permanent prin tarife vamale, ocrotitoare și raționale. Legea aceasta:

a) să nu facă deosebire între industria mare și mică, ambele aducând foloase economiei naționale; dar să se țină seamă ca industriile, cari sunt basate pe materiile prime ce se găsesc în țară, să fie preferate;

b) chestia transportului trebuie mai bine studiată pentru a combate efectul tarifelor, în cari țările vecine sciu să deoace așa de bine măsurile de protecțiune ale țării;

c) pentru materiile prime, cari nu se află în cantitate suficientă în țară, să se acoarde reduceri, dar nu și scutiri de vamă;

Licitățiunile se vor furnisa numai din țară și nu se va recurge la străinătate decât în casurile când prețurile oferite în țară ar fi cu 15 la sută mai mari decât prețul simlarelor străine, la cari se vor fi adăugat și vama și transportul.

d) caetele de sarcini să se facă în vederea fabricatelor din țară;

e) scutiri de taxe vamale pentru mașini, părți de mașini și accesorii și tot ce servă la instalații, aceasta pe toată durata concesiunii și intru cât acele articole nu s'ar fabrica în țară de calitate necesară; guvernul să fie obligat a ceda în mod gratuit terenul necesar și în condițiuni minime căderile de apă pe timp utilizabil, ce s'ar afla pe proprietățile statului, domeniului caroanei sau ale societăților de binefacere;

f) scutiri de impozit către stat, județ sau comună;

g) scutirea de taxă vamală pentru materii prime și semifabricate dacă ele nu se găsesc în țară.

În fine congresul a admis propunerea cu privire la încurajarea comerțului mare de toptangerie în scopul urcării unui comerț mare de transit cu Orientul.

+

STATISTICĂ.

Emigrarea în Statele-unițe. În cuartatul I al anului curent, au trecut conform statisticii oficiale, prin portul dela New-York în total 126,550 de emigranți, față de 104,937 emigranți în perioada corespunzătoare a anului trecut. Creșterea emigrațiunii a fost deci de 20%. Dintre emigranți au fost din:

Italia	51,955,	creștere față de 1902 de	5763
Austro-Ungaria	49,959	" " " " "	4780
Rusia	24,542	" " " " "	1914
Germania	7042	" " " " "	2608
Svedia	5102	" " " " "	1353
Britania-mare	8570	" " " " "	4381

Cea mai mare creștere relativă s'a arătat deci la Germania cu 30% și la Anglia cu 50%.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“ institut de credit și de economii în Sibiu. În una din ședințele sale din urmă direcțiunea primului nostru institut financiar a luat unele deciziuni de cea mai mare importanță cu privire la împrumuturile ipotecare acordate în scrisuri fonciare.

Anume cu începere dela 1 Iulie a. c. „Albina“ va acorda împrumuturi ipotecare dela K 1000.— în sus cu 5½%, susținând etalonul de pân'acum de 6% numai pentru împrumuturile ipotecare vechi și pentru cele ce se vor acorda de aci înainte în sume mai mici de K 1000.—.

Tot cu începere dela 1 Iulie a. c. institutul „Albina“ va acorda împrumuturi ipotecare:

- a) dela K 200 — K 1,000 pe 10 ani.
- b) " " 1,000 — " 5,000 " 20 "
- c) " " 5,000 — " 10,000 " 30 "
- d) " " 10,000 — în sus " 40 "

Petenților le va sta, se'nțelege, în voie ca din o categorie superioară să opteze pentru una inferioară; adecă vor pute' lua împrumuturi pe termene mai scurte, decât cele maximele fixate în regulament.

Anuitatea semestrală va fi la împrumuturi:

- pe 10 ani K 6.44 de fiecare K 100.—
- " 20 " " 4.09 " " " 100.—
- " 30 " " 3.39 " " " 100.—
- " 40 " " 3.09 " " " 100.—

Durata maximală a unui împrumut ipotecar acordat numai pe edificii va fi de 20 de ani (pân'acum 10 ani).

Pe baza împrumuturilor ipotecare, ce se vor vota cu începere dela 1 Iuliu a. c. „Albina“ va emite scrisuri fonciare cu 4½%.

Reformele acestea credem că vor fi întimpinate pretutindenea cu satisfacțiune și vor afla aprobarea

tuturora, căci prin ele se oferă micilor noștri proprietari posibilitatea de a-și converti sarcinile ipotecare mai scumpe, ce le au pe la institutele străine, nu totdeauna binevoitoare față de ei, în împrumuturi mai eftine, la un institut la bunăvoința căruia pot conta totdeauna.

✧

„Cordiana“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Fofeldea. În ședința sa dela 21 Iunie a. c. direcțiunea acestui institut a ales director executiv în locul repositului D. I. Cordescu, pe dl Nicolae P. Petrescu, dirigentul în pensiuine al Filialei „Albina“ din Brașov.

Felicităm direcțiunea „Cordiane“ pentru buna achișițiune ce a făcut-o în persoana dlui Petrescu, care cu bogatele sale experiențe câștigate în curs de 3 decenii, în serviciul institutului „Albina“ va da fără îndoială un nou avânt institutului în fruntea căruia a fost chemat.

„Porumbăceana“ cassă de economii, soc. pe acțiuni în Porumbacul-inferior. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 29 Martie 1903, sub presiul dlui Ioan Marinescu, fiind notar dl Dimitrie Bulicrea, iar verificători ai procesului verbal dnii Ioan Mandea și Aurel Făgărășan. Prezenți au fost 28 acționari, reprezentând 157 acțiuni cu 154 voturi.

Profitul net de K 4123.10 s'a distribuit astfel: Divide-dă și supradividendă K 2097.84. Fondului de rezervă K 1391.09. Scopuri filantropice-culturale K 130. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 195.84. Tantiemă funcționarilor K 78.33. Fondul de binefaceri K 50.—. Remunerațiune cassarului K 50.—. La dispozițiune direcțiunii K 130.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Școalei greco-orientale din Porumbacul-inferior K 20.—. Pentru Catedrala din Sibiu K 40.—. Masa studenților, Brașov, K 15.—. Masa studenților, Blaj, K 8.—. Școalei gr.-cat., Hosman, K 5.—. Școalei greco-orientale, Porumbacul-vechiu, K 15.—. Școalei greco-orientale, Ucea-inferioară, K 12. Ajutor văduvei Mărinca Silca K 7.—. Premii elevilor din loc K 8.—.

Dividenda s'a fixat cu 7% și se plătesce cu începere dela 29 Martie 1903.

Falimentul băncii „Bau- und Boden-Creditbank“. La 13 crt. s'a publicat sentința tablei reg. din Raab în cauza falimentului acestei bănci. Conform sentinței tabla reg. a confirmat pedeapsa de 4 ani de închisoare a contabilului A. Prohaska; pedeapsa cassarului Wrchowsky a redus-o dela 5 ani la 3 ani, computându-se în pedeapsă 1½ an închisoare preventivă; pedeapsa lui Aug. Friedrich, vice-presidentul direcțiunii a redus-o la cele 12 zile petrecute deja în închisoare preventivă; amenda de K 1000.— a membrului din direcțiune G. Zettl a redus-o la K 600.—; pedeapsa membrilor din direcț. I. Kania, M. Schneider, I. Gebhardt, F. Thirring și I. Mechle s'a redus la câte K 600.— amendă fără închisoare și pierderea drepturilor cetățenesci; membrii comitetului de supraveghiere Dr. A. Kretschy, I. Prückler și I. Felkl au fost achitați de sub acuză și consecuențele ei. Între altele tabla reg. a confirmat sentința instanței I și a respins cererea apărătorilor cu privire la punerea pe picior liber a lui Wrchowsky și Prohaska. Contra sentinței s'a înaintat recurs atât din partea procurorului suprem, cât și din partea apărătorilor.

✧

DIN REUNIUNI.

Congresul regnicolar al Însoțirilor de consum din Ungaria s'a ținut la 18 Iunie a. c. în Budapesta sub presiunea contelui Alexandru Károlyi. Congresul a fost precedat de adunarea generală a Însoțirii de consum centrale „Hangya”, care a luat la cunoștință raportul anual și a decis să distribue o dividendă de 4%. Membrilor comitetului de supraveghiere, cari în decurs de 5 ani au servit gratuit, li s'a votat o gratificațiune de câte K 300.

La congres au participat reprezentanții a aproape 300 însoțiri de consum, care stau în legătură cu centrala „Hangya”. În cuvântul său de deschidere, președintele a arătat succesul grandios la care a ajuns chestia însoțirilor de consum în străinătate și dă expresiune speranței, că și la noi se va întâmpla astfel. Ca elemente susținătoare ale însoțirilor sunt a se considera organizarea și disciplina. Idei însoțirilor îi revine o misiune culturală, pentru-că ea ridică omul la un nivel mai înalt. A accentuat, că însoțirile trebuie organizate după o formă unitară. Totuși ele nu trebuie să țină morțiș la forma lor prescrisă în statute, ci să satisfacă și trebuințele de credit ale membrilor, mai departe să întemeieze reuniuni agricole, reuniuni de femei și reuniuni pentru tinerime. Însoțirile aceste au de a promova tot ce cade în cadrul umanității.

S'a stăruit mai departe asupra centralizațiunii cumpărării mărfurilor și asupra ideii, ca „Hangya” să și extindă activitatea și referitor la organizarea chestiei de valorisare a bucatelor.

BIBLIOGRAFIE.

„**Lexiconul competențelor de timbru**” de Benicske Imre, secretar de finanțe 652 pag. prețul K 6.

„**Călăuz pentru Sibiu și împrejurime**”. Secțiunea „Sibiu” a Reuniunii transilvane carpatine (Sibenburgischer Karpathen-Verein „Section Hermannstadt”) voind a promova circulațiunea străinilor în Sibiu, în deosebi a celor din România, s'a simțit îndemnată a edita și în limba română scrierea sa „Führer durch Hermannstadt und dessen Umgebung” apărută la anul 1902 deja în a III-a edițiune.

„**Călăuzul pentru Sibiu și împrejurime**” cuprinde pe scurt, însă precis și complet, tot ce poate interesa pe turistul român cu privire la Sibiu și jurul acestuia și se poate procura dela librăria W. Krafft, cu prețul de K 1.— legat.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 24 Iunie 1903.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7-40—7-95
„ „ Tisa	„ „ „ „	7-60—8-15
„ „ Pesta	„ „ „ „	7-45—8-10
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „	7-45—8-05
„ „ Bacica	„ „ „ „	7-45—7-95
Secară	„ „ „ „	6-40—6-55
Orz	„ „ „ „	5-70—6-10
Ovės	„ „ „ „	5-70—5-95
Porumb	„ „ „ „	6-10—7-25
Rapiță	„ „ „ „	11-30—11-80
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „	69-50
Slănină (clisă)	„ „ „ „	60—63—

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 24 Iunie 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor.	p. 100 k
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare	100-50	100-30
5	„ „ arg. Ian. Iulie. 16% „	100-35	100-50
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% „	175—	176—
5	„ „ 1860 à fl. 500— „ 20% „	154-50	155—
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	184-40	186—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „ 20% „	250—	250—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	121-20	121-25
4	„ „ Cor.	100-80	101-25
3½	„ „ de invest.	93-10	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. scut. de dare	120-80	121—
4	„ „ Cor.	99-60	99-80
3½	„ „ „ „ „ „ „ „	91-10	91-50
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „ „	201—	201—
4	„ p. regul. Tisei sc. de dare	157-75	158—
4½	Oblig. de regali croat-slav.	—	102—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	90-30	90—
4	Oblig. rurale croato-slavone	100-25	100-25
4	„ „ ungar	99-50	99-50
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	280—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	99-10	99-25
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	105-50	—
2	„ „ sêrbesci à 100 fr.	89—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	124—	—
—	Impr. bulgar 1889	110—	111—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fone. austr.	99-90	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	280—	—
4	Banca austro-ungară 40½ ani	101-70	101-70
4	„ „ 50 ani	—	101-70
4½	Banca comer. ung. Pesta	100-70	101—
4½	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107-40	109—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50½ ani	99-50	101—
4	„ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98-25	99-25
4	Inst. de credit fonciar ungar	100—	100-60
3½	„ „ „ „ „ „ „ „	99-90	92—
4½	Banca ipotecară ungară	100-70	101-25
4	„ „ „ „ „ „ „ „	100-80	99-85
4	„ „ „ „ cu premii	260—	130-50
30%	Banca hip. ung. cu premii	—	113-25
5	Albina, Sibiu	—	102—
4½	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
4½	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	102-25
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	19-70	20-60
	Credit, à fl. 100—	440—	444—
	Clary, à fl. 40— v. c.	174—	—
	Buda, à fl. 40—	174—	175—
	Pálffy, à fl. 40—	174—	180—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55-40	57—
	„ ungară, à fl. 5—	27-50	28-75
	Rudolf, à fl. 10—	71-50	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	240—	—
	Salzburg, à fl. 20—	82-50	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	300—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	460—	—
	Triest, à fl. 50—	250—	—
	„Jó sziv”, à K. 4—	—	10-25
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-35	11-39
	„ c. reg.	11-32	11-31
	Napoleon'd'or (20 freici sau 8 fl. v. a.)	19-08	19-09
	20 Marce germ. aur	23-54	23-53
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-50	117-55
	„ franc. 100 Fr.	95-40	95-52
	„ ital. 100 Lire	95-40	95-50
	Ruble, bilete, 100	253—	—
	Lei românesci, 100	—	94-90

Prețul per bucată